

SXEDIO.50D

6.1.1917: 15.000 ΚΥΠΡΙΟΙ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΠΟΛΕΜΟ. ΑΝΑΜΕΣΑ ΤΟΥΣ ΚΑΙ 400 ΤΟΥΡΚΟΚΥΠΡΙΟΙ. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΟΠΩΣ ΤΑ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕ Ο ΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗΣ ΧΡΙΣΤΟΣ ΗΛΙΟΦΩΤΟΥ. Η ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΟΥ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΦΟ

Δεκαπέντε συνολικά χιλιάδες Κύπριοι εθελοντές πολέμησαν στα διάφορα μέτωπα και ιδιαίτερα στο Μακδωνικό, στο πλευρό των συμμάχων, στη διάρκεια του Α Παγκοσμίου Πολέμου.

Ιδιαίτερα σημαντική είναι η μαρτυρία του Ταγματάρχη του Β Παγκοσμίου Πολέμου Χρ. Ηλιοφώτου, ο οποίος σε ειδικό σημείωμά του έγραψε:

" Παρ' όλον ότι είναι γνωστό ότι πολλοί Κύπριοι έχουν υπηρετήσει στο βρετανικό στρατό κατά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο, τα αρχεία για τη συμμετοχή αυτή των Κυπρίων κρατούνται σε συνδυασμό με τα αρχεία των Κυπρίων που υπηρέτησαν το Κυπριακό Σύνταγμα κατά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο.

Εν τούτοις μετά από μακρά αλληλογραφία με διάφορα τμήματα του Υπουργείου Αμύνης της Βρετανίας έχει ανακαλυφθεί από το τμήμα απονομής Μεταλλίων, ότι έχουν δοθεί σε Κυπρίους **15.400** μετάλλια.

Οι Κύπριοι αυτοί έχουν υπηρετήσει στο ανατολικό Μέτωπο από το **1914** μέχρι το **1918**.

Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται και **400** Τουρκοκύπριοι, παρά την αντίθεση των τοπικών ηγετών τους, που δεν τους ενθάρρυναν να εγγραφούν στο βρετανικό στρατό τότε μια και αυτός πολεμούσε εναντίον του τουρκικού λαού της κυρίως Τουρκίας

Όλοι οι Κύπριοι που κατατάγηκαν στην Κύπρο υπηρέτησαν στο Βασιλικό στρατιωτικό τμήμα και στο υγειονομικό. Ένας αριθμός μορφωμένων Κυπρίων επιστρατεύθηκαν στην υπηρεσία μεταφραστών.

Οι Κύπριοι ενθαρρύνθηκαν από την τοπική Κυβέρνηση και δημιούργησαν ταμείο Ερυθρού Σταυρού

που συγκέντρωνε χρήματα. Τον Αύγουστο του **1916** είχε συγκεντρωθεί το ποσό των **1.423** λιρών επίτα σελινίων και οκτώ γροσίων που παραδόθηκε στον Αρμοστή της Κύπρου.

Μετά τη δημοσίευση του Διατάγματος του Αρμοστή στις **30.12.1914** (αρ.1142) με το οποίο καλείτο κάθε πρόσωπο που ήτο ιδοκτήτης μούλας να πωλώσει τη μούλα του όπου διατασσόταν, η Κυπριακή Κυβέρνηση αγόρασε σύμφωνα με πληροφορίες από διάφορες πηγές **120.000** μούλες για τη μακεδονική εκστρατεία.

Σύμφωνα με τον Σερ Τσιαρλς Λούκας, μεταξύ του **1915** ένας σημαντικός αριθμός ζώων αγοράστηκαν από την Κύπρο και στάληκαν στην Αίγυπτο και τη Θεσσαλονίκη για σκοπούς μεταφοράν αγοράστηκαν **3.534** μούλες, **3,249** γαϊδαροι και **140** άλογα.

Στην αρχή του Πολέμου η Βρετανική Κυβέρνηση εξουσιοδότησε το αρχηγείο του στρατού που έδρευε στην Αίγυπτο, να αρχίσει την επιστράτευση προσώπων για να υπηρετήσουν στο ανατολικό Μέτωπο.

Σαν απέτυχε να βρει στρατευσίμους στην Αίγυπτο, ένας αξιωματικός στάληκε στη Κύπρο για να διαπιστώσει κατά πόσον οι Κύπριοι ήσαν κατάλληλοι γι' αυτή την αποστολή. Εδώ ευρίσκεται το λάθος του γραφείου Πολέμου για κατάλληλες καταγραφές. Ολοι οι Κύπριοι καταγράφηκαν σαν Αιγύπτιοι.

Η επιστράτευση άρχισε στην Αμμόχωστο μετά από σύντομη εκπαίδευση στάληκαν στη Θεσσαλονίκη, όπου εκπαιδεύθηκαν και εντάχθηκαν στο Σώμα των Μουλάρηδων του βασιλικού στρατιωτικού σώματος, ενώ άλλοι εντάχθηκαν στο Υγειονομικό Σώμα.

Μετά παό εντατική εκπαίδευση στο σώμα Μουλάρηδων οι Κύπριοι σχημάτισαν ομάδες. Η κάθε ομάδα αποτελείτο από ένα κύπριο που ήταν υπεύθυνος για δέκα μούλες.

Οι Κύπριοι υπηρέτησαν στην Καλλίπολη, τον Κόλπο της Θεσσαλονίκης, τη Σερβία, την Κοιλιάδα Στούρνα, την Δοϊράνη, τις Σέρρες, την Κωνσταντινούπολη, την οροσειρά της Ροδόπης, τη Βάρνα και το Ρούσιουκ της Βουλγαρίας.

Ενας βούλγαρος Στρατηγός που συνελήφθη από τους βρετανούς εξέφρασε το θαυμασμό του και την εκτίμηση του για τους κυπρίους μουλάρηδες που υπηρετούσαν στην ορεισερά της Ροδόπης.

Ο πλέον σημαντικός εχθρός του βρετανικού στρατού στη Μακεδονία ήταν η Μαλάρια. Τριάντα τέσσερις χιλιάδες κατέστησαν ανίκανοι και στάληκαν στη πατρίδα τους με χρόνια Μαλάρια, πράγμα που αντιπροσώπευε το **20%** της δυνάμεως του βρετανικού στρατού στο Ανατολικό Μέτωπο".

Στη συνέχεια ο Χρ. Ηλιοφώτου αναφέρει ότι **31** Κύπριοι τάφηκαν σε πέντε στρατιωτικά κοιμητήρια της Ελλάδας (Σαρικόλ, Στρούμα, Λαχανά και Θεσσαλονίκη).

Εξάλλου ο Ταγματάρχης της ΟΥΝΦΙΚΥΠ Κόντον, σε βιβλιάριο του για ένα Κύπριο που υπηρέτησε στο Μακεδονικό Σώμα των Μουλάρηδων- του Χαράλαμπου Χριστοδούλου από την Πάφο, δίνει τις πιο κάτω λεπτομέρειες:

"Ενας από τους βετεράνους του πολέμου ήταν ο Χαράλαμπος Χριστοδούλου από την Πάφο. Γεννήθηκε το **1898** και το **1916** ζήτησε να καταταγεί στην Πάφο, αλλά τον απέρριψαν, λόγω ηλικίας. Δεν υποχώρησε κι αφού διάνυσε πεζός αρκετά μίλια πήγε στην Αμμόχωστο, όπου όμως και πάλι τον απέρριψαν. Εμεινε εκεί μέχρι που έφθασαν μερικοί συγχωριανοί του και του έφεραν χρήματα από τη μητέρα του.

Τόσο ήθελε να εγγραφεί στο στρατό, ώστε πλήρωσε ένα υπεύθυνο για την επιστράτευση δέκα σελίνια κι έτσι έγινε δεκτός στις **6** Ιανουαρίου **1917**.

Εγγράφηκε στο σώμα των Μουλάρηδων στη Μακεδονία. Εκπαιδεύθηκε για **15** μέρες στην Αμμόχωστο και στάληκε με το σκάφος "Πουλιάννα" για τη Θεσσαλονίκη. Στο σκάφος υπήρχαν άνδρες και μούλες. Το ταξίδι κράτησε **17** μέρες, μια και η ταχύτητα του ήσαν μόλις **4** κόμβους.

Στη Θεσσαλονίκη εκπαιδεύθηκε και στη χρήση όπλων.

Στο Σώμα του υπηρετούσαν εκατόν κύπριοι,

Ελληνες και Τούρκοι και εκατόν βρεττανοί που είχαν στη διάθεση τους ισάριθμο αριθμό μούλων.

Φορούσαν βρετανικές στολές.

Τέλειωσε τη εκπαίδευση του τον Απρίλη του **1917** και ταξίδευσε με τραίνο στο μέτωπο της Δοϊράνης, όπου ανέλαβε να μεταφέρει με τους άλλους προμήθειες στο μέτωπο.

Μαζί του ήταν οι Αντρέας Γεωργίου, από το Άρσος και ο Αγησίλαος Δημητρίου από το Νικητάρι Μόρφου που πέθανε από βλήμα όλμου.

Η Δυσεντερία και η Μαλάρια ήταν το μεγάλο τους πρόβλημα.

Το Σεπτέμβρη του **1918** ο Χριστοδούλου μετακινήθηκε στην Κωνσταντινούπολη, όπου τους βρήκε το τέλος του πολέμου στις **11** Νοεμβρίου **1918**.

Το Φεβράρη του **1919** μετακινήθηκαν στην Οδυσσό της Ρωσίας. Απολύθηκε τελικά στα τέλη του χρόνου.